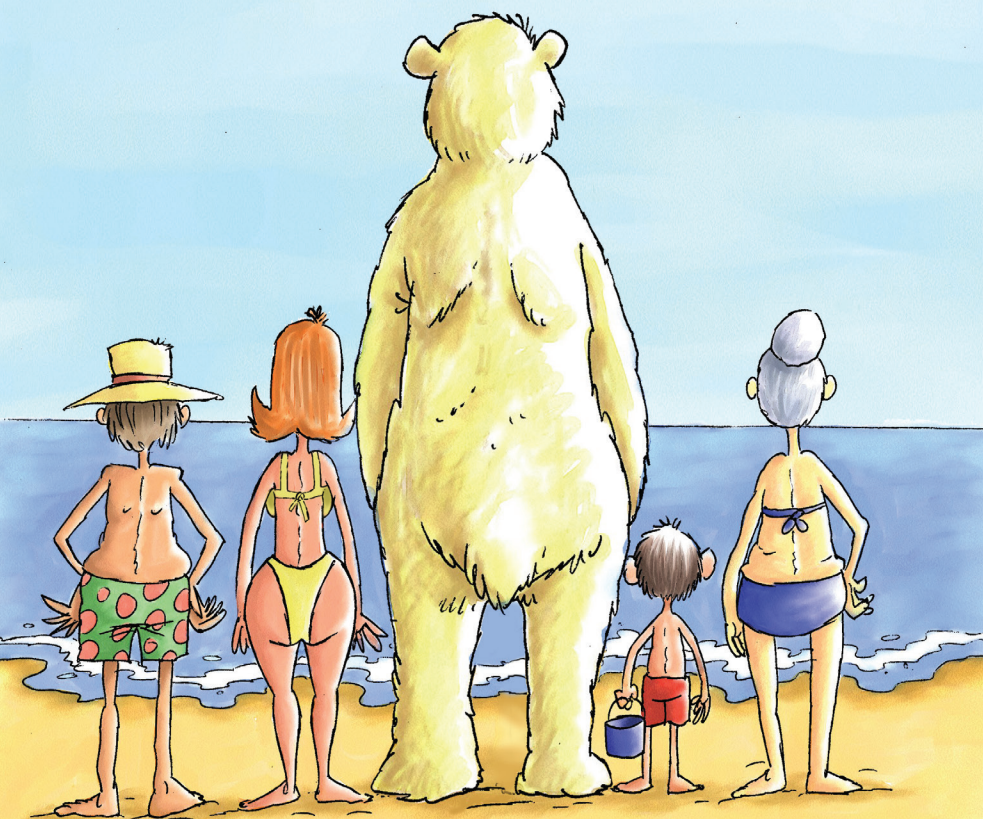


**L'OPINIÓ
DIVER-
GENT**

LOS POLAR SE'N VA ANAR A LA PLATJA

Ecologia per a animals despistats

Valentín Coronel
Dibuixos de Sergi Càmarà



bromera

1 ECOSISTEMES I BIODIVERSITAT

HUMANS I ALTRES HUIT MILIONS D'ÉSSERS VIUS



Com has dormit? Una nit agitada? Quina festa, veritat? La nit passada compartires llit amb tota la població de la ciutat de Barcelona. En realitat, foren encara més els convidats. Al teu llit pernec-

taven també tots els habitants d'Oviedo. Si no te n'adonares és perquè la festa als teus llençols era microscòpica: dormies amb un parell de milions d'àcars.

Visca la teua generositat! Has creat un enorme bufet lliure i gratuït!

Espere que ara no et tornes carabassa amb l'aspiradora.

Faces el que faces, aquest silenciosos i pacífics aràcnids estaran sempre al teu costat. S'alimenten de les cèl·lules de la teua pell morta: són agranadors a escala diminuta. La relació entre ells, el teu llit i tu seria un **ecosistema** en miniatura, això que en els llibres ~~avorrits~~ seriosos s'anomena «relació dels éssers vius entre si i amb el seu entorn».

Tot i que els ecosistemes solen classificar-se en grans grups, des de les selves humides fins a la profunditat dels oceans, hi ha petits ecosistemes pertot arreu. Per exemple, sense allunyar-nos del teu cos, transportes una altra comunitat d'àcars que viu exclusivament a les pestanyes. Una mica més avall, el melic és una meravella de diversitat microscòpica. Qualsevol espardenya amb olor de formatge de *gruyère* trasllada una variada comunitat de bacteris. En un estudi realitzat per la Univer-

sitat de Carolina del Nord es trobaren 50 espècies diferents d'animals en cada llar entre mosques, mosquits, aranyes...

De tot el conjunt de tots els ecosistemes del planeta, espardenyes i melics inclosos, se'n diu *biosfera* (el prefix *bio-* significa 'vida'. Ja ho deus saber per la ciència de la biologia).

Molts graons per damunt en l'evolució de les espècies, els humans som un més entre huit milions d'éssers vius, en els nostres propis ecosistemes. La defensa de la biodiversitat, la lluita per la riquesa dels éssers vius, és la base de l'ecologia. Ser ecologista és, sobretot, abraçar arbres respectar l'equilibri i fomentar la biodiversitat.

Els ecosistemes es basen en la riquesa d'éssers vius, i també en la seua *dramàtica* interrelació. Com canta la gran referència (ecològica?) del nostre temps: «*Nants ingoyama baithi baba sithi uhm ingoyama*» (així comença la pel·lícula *El rei lleó*... Què dimonis significa?).

La pel·lícula de Disney, entre alegres cançons, traumatitzà tota una generació. Aprengueren que el que per a uns era una preciosa gasela, per a uns altres suposava un entrecot. Dit d'una altra manera: tot forma part del cicle de la vida; sense herba no hi

ha herbívors, sense herbívors no hi ha carnívors... i, sense carnívors, el nombre de gaselles creixeria sense control i seria un problema amb uns ulls preciosos.

Hakuna matata!

La relació entre depredador i presa és bàsica per a entendre com funcionen els ecosistemes. L'equilibri entre les espècies és molt delicat: la seua variació pot capgirar tot un ecosistema. Fins i tot una moda pot variar substancialment l'hàbitat natural! Has menjat alguna volta *sushi* (peix cru)? Doncs, sense voler, has contribuït a modificar un hàbitat!

Un dels ingredients principals del *sushi* és la tonyina, un gran depredador marí. La tonyina menja molt, moltíssim. En relació amb el seu pes, és com si tu et menjares tretze quilos de xulles al dia. Un dels menjars preferits de la tonyina són les meduses (ho sé: acabes de fer cara de fàstic).

A causa de la sobrepesca de tonyines –en part, per la moda del *sushi*–, la població de meduses creix i fa minvar els ingressos a les zones costeres. Només als qui filmen documentals de meduses els agrada banyar-se tenint-ne al costat!

El consum excessiu de tonyina és un exemple molt pròxim de com els humans despistats creem un efecte rebot... Fins i tot en termes de salut!

La tonyina que ens mengem tendeix a acumular metalls pesats, com el mercuri o el plom, un dels principals contaminants... del mar que nosaltres contaminem!

Resumint la història del *sushi* comprendràs com de delicada és la biodiversitat!

La humanitat contamina el mar → Les tonyines absorbeixen la contaminació → Es decideix que el sushi està de moda → Escassegen les tonyines per sobreexplotació → Les meduses viuen felices → Els turistes fugen de les meduses → Els hostalers s'estiren dels cabells → Ens posem malalts de saturnisme per a celebrar-ho.

Qui ha dit que l'ecologia és avorrida?

VIVA! VIVA!

En els anys seixanta, James Lovelock, un químic anglès que estudiava la composició de l'atmosfera de diferents planetes per a la NASA, començà a rumiar un pensament: «I si la Terra estiguera, d'alguna manera... viva? I si l'equilibri del planeta depenguera de molts factors... si cada element fora quasi com l'òrgan d'un ésser viu?» –no puc evitar



imaginar-me'l amb el pentinat d'Einstein i cridant «HAHAHAHA».

El científic arribà a aquesta conclusió en observar que la Terra –aparentment– s'autoregulava amb condicions propícies per albergar la vida.

Es mantenien unes constants al llarg dels segles, malgrat l'augment de la radiació solar! Seguint el consell de William Golding (el creador de la gran novel·la *El senyor de les mosques!*), Lovelock batejà el nostre planeta amb el nom d'una deessa grega, **Gaia** (Gea en llatí).

Com era d'esperar, la major part de la comunitat científica, sempre tan flexible, estudià detalladament la seua teoria, contrastà dades... i va decidir

que el creador de Gaia estava, efectivament, ~~com~~
~~una cabra~~ equivocat.

Però els científics anaren canviant d'idea: en 1987 es va saber que un gas generat per les algues marines (sulfur de dimetil) feia el paper d'*aspirina* per al planeta, ja que regulava l'excés de temperatura terrestre. Successivament, cada nou descobriment, en lloc d'acostar Lovelock al manicomí, l'acostava a la genialitat. En pocs anys es va relacionar el canvi climàtic amb la contaminació. Vaja... la Terra *emmalaltia*!

Començaren les cimeres pel canvi climàtic i l'angoixa generalitzada. La premsa sensacionalista hi afegia ciclons, tsunamis i una nova **glaciació**. Tot això ens portaria a la fi dels temps! Hollywood se'n pujava al carro del pessimisme fent pel·lícules amb morts a dojo. Gaia, el nostre planeta blau, tenia febre i els humans érem un virus persistent... Passàrem de la inconsciència a l'alarmisme.

Lovelock es revenjà publicant l'obra *La venjança de la Terra* quasi quaranta anys després de les seues primeres elucubracions. I, aleshores sí, tot el món se'l prengué seriosament. I l'autor d'açò que estàs llegint va poder escriure sobre teories de planetes *vius* sense por de ser cremat per heretge.

Venc llibres parlant d'ecologia! Alguna cosa bona té la teoria de Gaia ~~per a~~ mi.

En definitiva, aquest planeta està ple de vida. I la biodiversitat, la riquesa d'éssers vius en perfecte equilibri, és fonamental perquè els ecosistemes es mantinguen i els humans no estiguem ja criant malves. Cadascun dels elements naturals se sincronitzen per a fer funcionar correctament tot un planeta. A tu no t'agradaria que envaïren ta casa, veritat? A la resta d'espècies, tampoc.

Per cert, «fomentar la biodiversitat» és una pès-sima excusa per a no canviar els llençols.

AUSTIN, EL CAÇADOR CAÇAT **(un pelut exemple d'invasió)**

Basat en fets reals²

John tenia al davant un sobre lacrat, al costat d'un filet de vedella. El cor li colpejava al pit amb força. Feia massa temps que dubtava, tremolós. L'angoixava obrir

-
2. (Una volta eliminades totes les ximpleries irreal, com en totes les històries basades en fets reals. Vaja, si has llegit aquesta lletra tan menuda és que tens una magnífica vista.)

la carta, però començava a tindre gana. Qui devia ser aquella misteriosa persona? Havia d'obrir l'ominós sobre? O havia de buscar *ominós* al diccionari? Se li refredaria la guarnició?

A la fi s'armà de valor i trencà el paper. Es va sentir un tro, o potser alguna cosa diferent, més pròxima a l'esfínter. «Maleïda digestió», pensà. Un calfred li corregué per l'espinà dorsal en llegir un nom: «Thomas Austin». Sí, recordava aquelles grans patilles que l'atemorien... la forma horrible com ballava claqué... Després de tot, ambdós compartien pare i mare. «Xe, si és mon germà!» I aleshores va llegir:

Austràlia, any 1859 i escaig

Benvolgut germà,

Ací estic, a Austràlia. Saps que soc molt de passejar. L'afició se me n'anà de les mans.

Aquest és un país enorme, o una illa molt gran. O, tal volta, un continent? Dimonis, no sé què és! Quina diferència hi ha entre una illa gran i un continent? Crec que aquell dia vaig faltar a classe.

Disculpa. Amb aquesta calor, i tant de temps lliure, la vida es fa molt monòtona. Encara falta un

*segle perquè hi haja televisió... I què és la televisió?
Oh, desvarie. Ahir m'avorrria, vaig tractar d'atra-
par un cangur i em pegà una tremenda pallissa.
Boxegen millor que jo. No puc tampoc caçar coales.
Ho vaig intentar, creu-me, però són com peluixos
adorables. Com se'ls pot disparar? Ai. Ja estic
plorant una altra vegada.*

*T'escric, benivolgut germà, perquè m'agradar-
ia tindre alguna cosa peluda que em recorde la
família... Per què no m'envies dotze paelles de
conills? Es reproduiran felïços i jo podré disparar
quatre tirs. Què et sembla? Quan vindràs, ens
divertirem junts.*

John s'ennuegà per l'emoció i també perquè va confondre el sobre amb el filet. Aquella mateixa setmana envià els vint-i-quatre conills a Thomas, a Austràlia.

Els dies passaren de la manera habitual –dilluns, dimarts... i així successivament, fins que diumenge torna a començar la cosa. De broma, de broma, ja havien passat set anys des de l'última comunicació quan John va rebre una carta. Esperava una invitació formal per anar a Austràlia, o un bumerang plegable. Esperava qualsevol cosa, llevat del que trobà:

Austràlia, any 1866

Déu sant, quin error tan terrible vam cometre!
Quina situació tan ominosa! (Saps què significa
ominosa?)

T'escric aquestes línies parapetat a la meua
granja. Els veïns venen cap ací amb torxes, cantant
«lalalà, Thomas mort i soterrat, lalalà...». Recor-
des aquella gràcia dels conills, que semblava tan
bona idea? Doncs no ho era. Els conills s'han menjat
tots els cultius.

Aquestes bestioles es reproduïxen massa rà-
pid, tant que ja no ens queda ni munició per a
frenar-les. Ens hem dedicat a caçar-los a jorna-
da completa, però continuen augmentant. Són un
exèrcit! En devem haver mort uns catorze mil, però
n'hi ha molts més...

John, els meus veïns s'acosten! La pròxima ve-
gada que et demane una cosa estúpida, tens permís
per a afaitar-me les patilles.

Que Déu tinga pietat de les nostres ànimes...
Aparta't, animal... No em furtes la meua carlota.
No! Això és un os... un os blanc? Ah!